

SUOMEA SUOMALAISTEN PUOLISOILLE

Ohjaajan ja opettajan opas

Sisällys

Hankkeen taustaa.....	2
Haasteita ja onnistumisen iloa	3
Vinkkejä toteuttajataholle.....	4
Suomalainen puoliso kielenoppimisen tukena.....	6
Suomenkielisen tukiverkoston hyödyntäminen – hyötyä vai haittaa?	6
Pelisäännöt	7
Suomalaista tukiverkostoa hyödyntävät tehtävät.....	8
Kurssin teemat ja sisällöt.....	12
Oppitunnin rakenne	17
Materiaalivinkit	20
Linkit	20
Kirjat	21
Toiminnallisia harjoituksia.....	21
Itseopiskelumateriaalia opiskelijoille	24
Lähteet.....	26
Liitteet	27

FAMILIA RY

www.familiary.fi

Teksti ja ulkoasu: Terhi Kapali

Helsinki 2017

ISBN 978-952-68043-4-7 (pdf)

Hankkeen taustaa

Suomea suomalaisten puolisoille -kurssit (myöh. SSP-kurssi) ja tämä opas on tuotettu osana Koneen Säätiön rahoittamaa hanketta.

Suomessa järjestöt ovat toteuttaneet erilaisille kohderyhmille räätälöityjä suomen kielen kursseja. Esimerkiksi ikääntyneille maahanmuuttajille, saman äidinkielen puhujille sekä kotivanhemmille on ollut, ja on yhä omia kurssejaan. Suomalaisten ulkomaalaiset puoliset ovat suuri maahanmuuttajaryhmä – yli puolet Suomessa asuvista ulkomaalaisista on muuttanut maahan perheen ja rakkautensa takia (Sutela & Larja 2014, 16). Toki tällaiseen ryhmään mahtuu jos jonkinlaista kielenoppijaa, mutta heitä kaikkia kuitenkin yhdistää suomalainen puoliso. Ja näitä suomalaisia puolisoita luonnollisesti yhdistää ulkomaalainen puoliso. Familia ry:tä kiinnosti tällaisen kurssin rakentaminen ja tarjoaminen – kurssin, joka toisi yhteen sekä suomalaiset että heidän ulkomaalaiset puolisonsa. Kieltä ja vertaistukea samassa paketissa. Ensin tarvittiin kuitenkin kehitystyötä ja tietoa kurssin tarpeesta.

Familia ry tilasi Teija Kanerva-Mbenguen tekemään yhteisöpedagogiopintojensa opinnäytetyönä kartoituksen SSP-kurssin tarpeesta. Syksyllä 2016 sitten valmistui Kanerva-Mbenguen opinnäytetyö: *Suomen kielen ja vertaistuen merkitys maahan muuttaneille puolisoille - Familia ry:n ”Suomea suomalaisten puolisoille”-pilottikurssin käynnistäminen*. Tutkielmaansa varten Kanerva-Mbengue keräsi aineistoa haastatteleamalla suomalaisten ulkomaalaisia puolisoita. Näiden teemahaastatteluiden perusteella ajatus SSP-kurssin tarpeesta vahvistui: haastateltavat kokivat vertaistuen saamisen muilta samassa elämäntilanteessa olevilta merkitykselliseksi. Myös suomen kielen opiskelu nähtiin tärkeäksi kotoutumisen kannalta. Haastateltavien mukaan vertaistukea ja kielenopiskelua yhdistävä kurssi voisi tukea parisuhdetta stressaavana kotoutumisaikana ja luoda tärkeitä verkostoja muihin kahden kulttuurin pareihin. (Kanerva-Mbengue 2016.)

Kanerva-Mbenguen haastatteleminen puolisoitten ajatuksia ja näkemyksiä on hyödynnetty kurssin suunnitteluvaiheessa. Ulkomaalaiset puoliset toivat esille tärkeitä ajatuksia asioista, joita kurssilla olisi tärkeä käsitellä (ks. Kurssin teemat ja sisällöt).

Haasteita ja onnistumisen iloa

SSP-kurssin pilottikurssi käynnistettiin syksyllä 2016. Kurssi kokoontui kahdesti viikossa päiväsaikaan, puolitoista tuntia kerrallaan. Toisella viikolla järjestettiin opiskelijoiden suomalaisille puolisoille alkuinfo, johon osallistui kiitettävästi noin puolet (5) puolisoista. Tapaamisessa heräsi paljon kysymyksiä mm. kielenoppimisen tukemisesta sekä siitä, millaista suomea opiskelijalle tulisi puhua.

Pilottikurssi oli kokonaisuudessaan onnistunut kokonaisuus. Opiskelijoita putosi alkukurssin aikana pois, mutta motivoituneet pitivät pintansa loppuun asti. Kurssilaisilla oli yhteisenä kielenä englanti, mikä auttoi heitä tutustumaan toisiinsa ja ryhmäytymään nopeasti. He hyödynsivät tehokkaasti vertaisryhmää ympärillään ja keskustelivat ennen tuntia, sen aikana ja vielä sen jälkeenkin omista puolisoistaan, kokemuksistaan Suomessa jne. He myös ystäväystyivät ja tapasivat toisiaan vapaa-ajalla. Ja toki he oppivat myös suomea!

Kurssi huipentui opiskelijoiden ja puolisoitten yhteiseen pikkujouluiltaan, jossa pohdittiin leikkimielisesti puolisoitten näkemyksiä toisistaan mutta myös syötiin, juotiin ja pidettiin hauskaa.

Toinen alkeiskurssi pyörähti käyntiin tammikuun lopussa. Jälleen tavattiin kahdesti viikossa puolentoistatunnin verran, mutta tällä kertaa illalla. Tarkoituksena oli järjestää enemmän vertaistapaamisia suomalaisille puolisoille, sillä syksyn kurssilla aika tuntui rientävän todella nopeasti eikä tapaamisia ehtinyt kertyä kuin kaksi.

Opiskelijat ja ryhmät ovat aina erilaisia, eikä kevään kurssi sujunutkaan yhtä mallikkaasti kuin ensimmäinen. Opiskelijoilla ei ollut kaikilla yhteistä kieltä, mikä ehkä osaltaan vaikutti siihen, etteivät he oikein ryhmäytyneet lainkaan koko kurssin aikana. Toisaalta kemia ei ollut aina kohtaa, vaikka kuinka olisi yhteinen kieli, jolla jutella. Myös opiskelijoiden puolisoitten puolelta kiinnostus kurssia kohtaan oli heikkoa, sillä vain yhden opiskelijan puoliso osallistui tapaamisiin. Opiskelijat oppivat toki suomea, mutta kokonaisuudessaan kevään alkeiskurssi jäi vain kielikurssiksi.

Kaksi samanlaista mutta kuitenkin niin erilaista kurssia. Tällaisen teemakurssin onnistumiseen vaikuttaa suuresti se, kuinka kiinnostuneita opiskelijat ja heidän puolisonsa ovat kurssin vertaistukipuolelta. Toki kurssi on myös vain kielikurssina onnistunut silloin, kun opiskelija on tullut vain kielikurssia hakemaan. Tästä kuitenkin opittiin, että tulevaisuudessa tärkeää olisi ilmoittautumisvaiheessa selvittää sekä opiskelijalle että puolisolalle, mistä kurssissa on kyse.

Vinkkejä toteuttajataholle

Pilottikurssilla ja sitä seuranneella kevään kurssilla kertyneiden kokemusten perusteella on koottu seuraava vinkkilista toteuttajataholle:

- **AJANKOHTA.** Päivä on iltaa parempi ajankohta kurssille. Päiväkurssilla opiskelijat tutustuivat paremmin Familia ry:n henkilökuntaan ja toimintaan. Lastenhoitomahdollisuus on tärkeä, ja se lienee helpompi järjestää päivällä. Kevään kurssi järjestettiin illalla, mutta mukana ei ollut opiskelijoita, jotka olisivat olleet päivisin töissä, joten päiväsaika tuskin karsisi työssä käyviä osallistujia.
- **KURSSIN LAAJUUS.** Kevään ja syksyn kurssit olivat laajuudeltaan 48 oppituntia eli kahdesti viikossa kaksi 45 minuutin tapaamista. Laajempi kurssi kuitenkin vastaisi paremmin opiskelijoiden toiveisiin; monet halusivat edetä nopeammin ja oppia enemmän. Kurssi voisi kokoontua kolmesti viikossa, ja ainakin yhden tapaamisen olisi hyvä olla kolmen oppitunnin pituinen. Esimerkiksi: maanantaina 2 x 45 min, tiistaina 3 x 45 min, torstaina 2 x 45 min. 12 viikon pituisen kurssin laajuus olisi siten 84 oppituntia – melkein kahdesti ensimmäisiä kursseja laajempi.
- **KURSSILLE ILMOITTAUTUMINEN.** Ilmoittautujille olisi hyvä korostaa kurssin teemaa: kielienoppimista ja vertaistukea sekä opiskelijoille että puolisoille. Myös puolison roolia oppimisprosessissa olisi hyvä avata. Mikäli opiskelija ja tämän puoliso ovat kiinnostuneita vain kielikurssista, voisi heidät mahdollisuuksien mukaan ohjata tavalliselle suomen kielen alkeiskurssille. Toisaalta jos SSP-kurssi ei täyttyisi, voisi muut halukkaat ottaa myös mukaan.
Myös kurssin tasoa (0-taso) olisi hyvä korostaa. Toki moni opiskelija osaa suomea jo vähän valmiiksi, mutta sekä pilottikurssille että kevään kurssille oli ilmoittautunut opiskelijoita, jotka puhuivat jo paljon suomea. Kolme näistä opiskelijoista keskeyttivät kurssin, koska heidän kielitaitonsa oli korkeampi kuin kurssin lopputavoite.
- **OPETTAJA.** Kurssin opettajaksi sopisi parhaiten henkilö, joka on vertainen joko suomalaisten puolisoiden tai opiskelijoiden kanssa. Suomalaisten puolisoiden vertaisena olosta on opettajalle paljon hyötyä etenkin vertaistapaamisissa. Vertaisena opettaja pystyy samaistumaan puolison asemaan ja ymmärtää haasteet sekä kielenopiskelussa (suomen käyttäminen on vaikeaa, koska yhteinen kieli on joku muu) että esimerkiksi kotoutumisessa. Vertaisena opettaja osaa olla vaatimatta puolisoilta liikaa, siksi opiskeluun osallistavat tehtävät ovat matalan kynnyksen tehtäviä. Vertainen opettaja tietää, millaista on arki kotoutuvan puolison kanssa. Aina

ei motivoituneinkaan opiskelija jaksaa opiskella, jos iskee kova koti-ikävä. Vertaistapaamisissa tällaisista asioista voidaan keskustella, jolloin on hyvä, että opettaja tapaamisten vetäjänä on käynyt läpi saman prosessin, jossa puolisoilla on ollut hetkellä elävät.

Kokemusta opettajan vertaisuudesta opiskelijoiden kanssa ei SSP-kurssilta ole, mutta se voisi avata toisenlaisia mahdollisuuksia. Tällaisella kurssilla opettaja olisi otollinen vetämään vertaistukihetkiä opiskelijoille.

- **DUO-TOIMINTA.** Kurssin alussa olisi hyvä, jos joku henkilökunnasta tulisi esittelemään Familian kahden kulttuurin pareille ja perheille tarkoitettua Duo toimintaa. Rohkaisuna toimintaan osallistumiselle voisi toimia myös jonkun Duo-toiminnassa mukana olevan jäsenen kertomat kokemukset.

Suomalainen puoliso kielenoppimisen tukena

Suomalaisten puoliset ovat kielenoppijoina siinä onnekaassa asemassa, että heillä on aina halutesaan mahdollisuus suomalaiseen keskustelukumppaniin – ainakin teoriassa. Lisäksi heillä on mahdollisuus kuulla puhuttua suomea aidossa ympäristössä; passiivinen altistuminen kielisyötteelle suomalaisen perheen ja/tai ystäväpiirin seurassa on hyvin hyödyllistä kielenoppimiselle. SSP-kurssilla käytetään mahdollisimman paljon hyväksi opiskelijan suomenkielistä tukiverkostoa ja tässä luvussa annetaan esimerkkejä ja vinkkejä miten.

Suomenkielisen tukiverkoston hyödyntäminen – hyötyä vai haittaa?

Monen maahanmuuttajan suomen kielen opiskelu kärsii siitä, ettei suomenkielisiä juttukavereita tai ystäviä juuri ole. Suomalaisten puolisoilla ei tätä ongelmaa ole, jolloin monet saattavat olettaakin, että hän puhuu varmasti erinomaista suomea – ”Sullahan on suomalainen puoliso!” Toiset taas kysyvät suomalaiselta, puhutaanko kotona jo vain suomea. Pieni puna hiipii poskille, kun vähän häpeillen tunnustaa, että sitä suomea voisi kyllä puhua vähän enemmän.

Aito suomenkielinen ympäristö ja äidinkielinen juttukaveri olisivat kyllä tarjolla, mutta on haaste ryhtyä oman puolison kielituutoriksi. Kaikille pariskunnille on jokin yhteiseen käyttöön vakiintunut kieli (tai kielet), jota he ovat tottuneet käyttämään päivittäisessä kanssakäymisessä. Kieltä on vaikea vaihtaa, vaikka toinen olisi kuinka edistynyt suomenopinnoissaan. Suomenkielisestä puolisoista voi siis pahimmillaan olla jopa haittaa kielenoppimiselle, ja liian läheisen ihmisen auttaminen kieliopinnoissa voi johtaa ristiriitaisiin tilanteisiin. Siispä SSP-kurssin ajatuksena on toimia matalana kynnyksenä myös suomalaiselle puolisolalle osallistua kielenoppimisprosessiin – ei kuitenkaan opettajana vaan eräänlaisena ”kielikannustajana”. Sekä oppiminen että oppimisen tukeminen vaativat kuitenkin työtä ja sitoutumista molemmilta.

Kurssin alkufossa – ja mielellään vähän jo ilmoittautumisvaiheessa – on olennaista esitellä suomalaisille puolisoille kielikannustajan rooli. Kieliopinnojen alkuvaiheessa ei ole olennaista vaihtaa kieltä suomeen – eihän se olisi edes mahdollista! Kurssin ja opiskelijan yksilöllisen kehityksen myötä kielikannustajan tehtävät monipuolistuvat. Kielikannustajan tehtävät ovat seuraavat:

1. **KIINNOSTUS JA KANNUSTUS.** Aivan kurssin alkuvaiheessa osoita kiinnostusta kieliopintoja kohtaan. Opiskelija voi päivän oppitunnista kertoessaan huomaamattaan kerrata, mitä on oppinut. Kannusta ja kehu (kehut oikeasti motivoivat ja kannustavat!). Kannusta toimimaan suomen kielellä yksinkertaisissa asiointilanteissa, esimerkiksi kahvilassa, bussissa, kaupan kassalla jne.
2. **MINIKESKUSTELUT SUOMEKSI.** Kurssin ja opiskelijan edistyessä voit kysyä yksinkertaisilla kysymyksillä opiskelijan päivästä, esim. ”Millainen päivä sulla oli?”, ”Mitä opiskelit tänään?”, ”Mitä tehdään viikonloppuna?” Opettaja antaa viikon päätteeksi mukaan vinkkilapun, millaisista asioista voi keskustella ”minidialogein”. Vähintään 10 minuuttia päivässä on hyvä ohjenuora – kynnys siihen on matala, mutta siitä on todella hyötyä (ks. pelisäännöt)!
3. **YHTEISET KOTITEHTÄVÄT.** Paneutuminen opiskelijan kanssa yhteisiin kotitehtäviin (ks. lisää alla).
4. **TUKI.** Kielikannustajan on hyvä auttaa opiskelijaa myös opiskelijan omissa kotitehtävissä, mikäli opiskelija kaipaa tukea. Molempien on kuitenkin hyvä aluksi sopia pelisäännöt (ks. lisää alla).

Pelisäännöt

Yksi voi olla opiskelijana todella motivoitunut ja ahkera, toinen taas vähemmän. Vähemmän motivoitunutta ei kuitenkaan auta opiskeluun painostaminen, sillä mieltä saattaa painaa koti-ikävä, työttömyys tms. Keskustele, keskustele, keskustele. Toisaalta taas yksi puoliso voi olla todella innokas kielikannustaja, kun toinen taas voisi osoittaa kiinnostustaan enemmän. Jotta opiskelijan ja kielikannustajan toimivan puolison yhteistyö (ja yhteiselo) sujuisi mahdollisimman jouhevasti, on hyvä sopia yhdessä pelisäännöistä.

1. **10 MINUUTTIA PÄIVÄSSÄ.** Sopikaa, mihin aikaan päivässä varaatte hetken kurssin kuulumisten kyselyyn. Pitäkää ajasta kiinni. Kurssin edetessä voitte pidentää aikaa ja käydä minikeskusteluja (ks. edellä *Kannustajan tehtävät*).
2. **ASIOINNI SUOMEKSI.** Sopikaa, missä paikoissa opiskelija suorittaa asioinnit suomeksi (esim. kahvila, kauppa jne.) Pitäkää sopimuksesta kiinni. Toki puoliso tulee hätiin tarvittaessa.
3. **VIRHEISIIN TARTTUMINEN.** Sopikaa yhdessä, miten paljon opiskelija haluaa virheitään korjattavan esimerkiksi minikeskusteluissa. Jotkut haluavat korjattavan jatkuvasti, kun toisille taas riittää, että viesti menee perille. Jatkuva korjaaminen puhetilanteessa voi lannistaa joitakin. Lisäksi se katkaisee keskustelun ja vie huomion pois olennaisesta eli keskustelusta. Jos opiskelija pyytää tarkistamaan kirjoitustehtäviä, on se asia erikseen.

4. **PUOLISO EI OLE OPETTAJA.** Opiskelijan on tärkeä ymmärtää, ettei jokainen suomalainen ole suomen kielen opettaja eikä voi antaa vastausta opiskelijan jokaiseen kysymykseen. Tällaiset kysymykset täytyy vain jättää kysyttäväksi seuraavalle oppitunnille.
5. **LEHMÄNHERMOT.** Suomalaisen voi olla joskus vaikea ymmärtää, miksi suomen kielen opiskelija ei voi jotakin kielessämme ymmärtää. Jos opiskelija pyytää apua, eikä selityksistä huolimatta jotakin asiaa ymmärrä, hermostuminen ei ainakaan auta asiaa. Opiskelija kannattaa vain ohjata opettajan pakeille (ks. edellinen kohta).

Suomalaista tukiverkosta hyödyntävät tehtävät

Kurssin alkuinfossa sekä opiskelijoille että puolisoille selvitetään, miten osa kurssilla tulevista kotitehtävistä on tarkoitettu yhdessä puolison kanssa pohdittaviksi. Tällaiset tehtävät ovat usein omaa ja puolison kulttuuria vertailevia, pohdiskeluvia tai vastaavanlaisia harjoituksia. Suomen kielen harjoitukset sen sijaan on tarkoitettu vain opiskelijan tehtäväksi.

1) Pohdintatehtävät

Pohdintatehtävien tarkoituksena on kannustaa opiskelijaa ja puolisoa pohtimaan esimerkiksi kulttuurieroja ja tarkastelemaan itseään suhteessa toiseen. Tehtäviin kuuluu usein myös suomen kielen osuus. Esimerkkejä kurssilla suoritetuista pohdintatehtävistä käyttöönottojärjestyksessä (tehtävät löytyvät kokonaisuudessaan liitteistä):

- **TERVEHTIMINEN SUOMESSA JA SINUN KOTIMAASSA.** Tehtävän voi teettää aivan kurssin alussa tervehdyksiä opiskeltaessa. Samalla opitaan, miten erilaisia tervehdyksiä käytetään Suomessa, ja pohditaan tervehdyskulttuurien eroja. Mikäli opiskelijaryhmällä on yhteinen kieli, oppitunnilla voi keskustella kulttuurien eroista, hassuista sattumuksista ym. enemmänkin.
- **STEREOTYYPPISET IHMISET.** Tämän harjoituksen voi teettää adjektiivien opiskelun yhteydessä. Kun kurssilla on ensin opiskeltu tavallisimpia adjektiiveja, voi antaa kotitehtäväksi pohtia puolison kanssa, millaisia ovat stereotyyppiset suomalaiset ja millaisia stereotyyppiset ihmiset opiskelijan kotimaasta. Seuraavalla oppitunnilla opiskelijat tekevät julisteet puolisonsa kanssa pohtimistaan ominaisuuksista ja esittelevät sen. Julisteita voi elävöittää lehtileikkeillä, piirroksilla, tulostetuilla kuvilla tms.

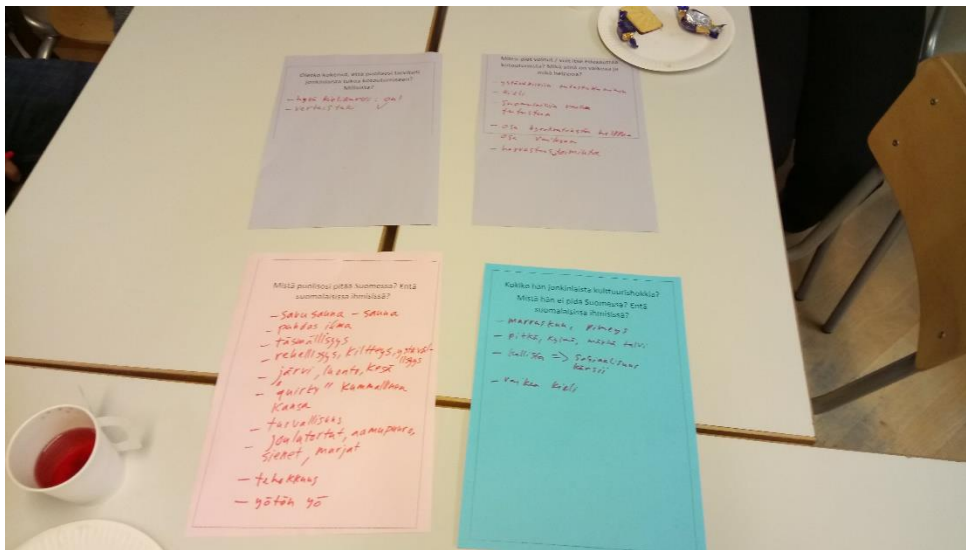
- **KÄSITYKSIÄ SUOMESTA, KOTOUTUMISESTA JNE.** Tämän harjoituksen voi teettää esimerkiksi kurssin keskivaiheilla yhteistapaamisessa, esimerkiksi kulttuuri-illassa. Harjoitukseen tarvitaan sekä opiskelijat että suomalaiset puoliset. Opiskelijat ja puoliset jaetaan omiin ryhmiinsä, joissa he saavat pohdittaviksi erilaisia kysymyksiä (ks. kuva 1). Opiskelijat vastaavat omalta kantiltaan ja puoliset vastaavat opiskelijan kantilta. Valmiita töitä sitten vertaillaan ja katsotaan, ovatko käsitykset samoja (ks. kuvat 2 ja 3). Tätä harjoitusta ei kuitenkaan kannata ottaa turhan vakavasti!

Kuva 1. Suomalaiset puoliset ja opiskelijat pohdiskellessa.

Kuva 2. Opiskelijoiden valmis työ.

Kuva 3. Suomalaisten puolisoiden valmis työ.

2) Suomen kielen käyttöön kannustavat tehtävät

Vaikka kielikannustajan tehtävänä on kannustaa opiskelijaa päivittäiseen suomen kielen käyttöön, voivat ihan oikeat tehtävänannot motivoida molempia vähän enemmän. Pilottikursilla käytettyjä ja hyväksi todettuja tehtäviä (myös pohjat näihin tehtäviin löytyy liitteistä):

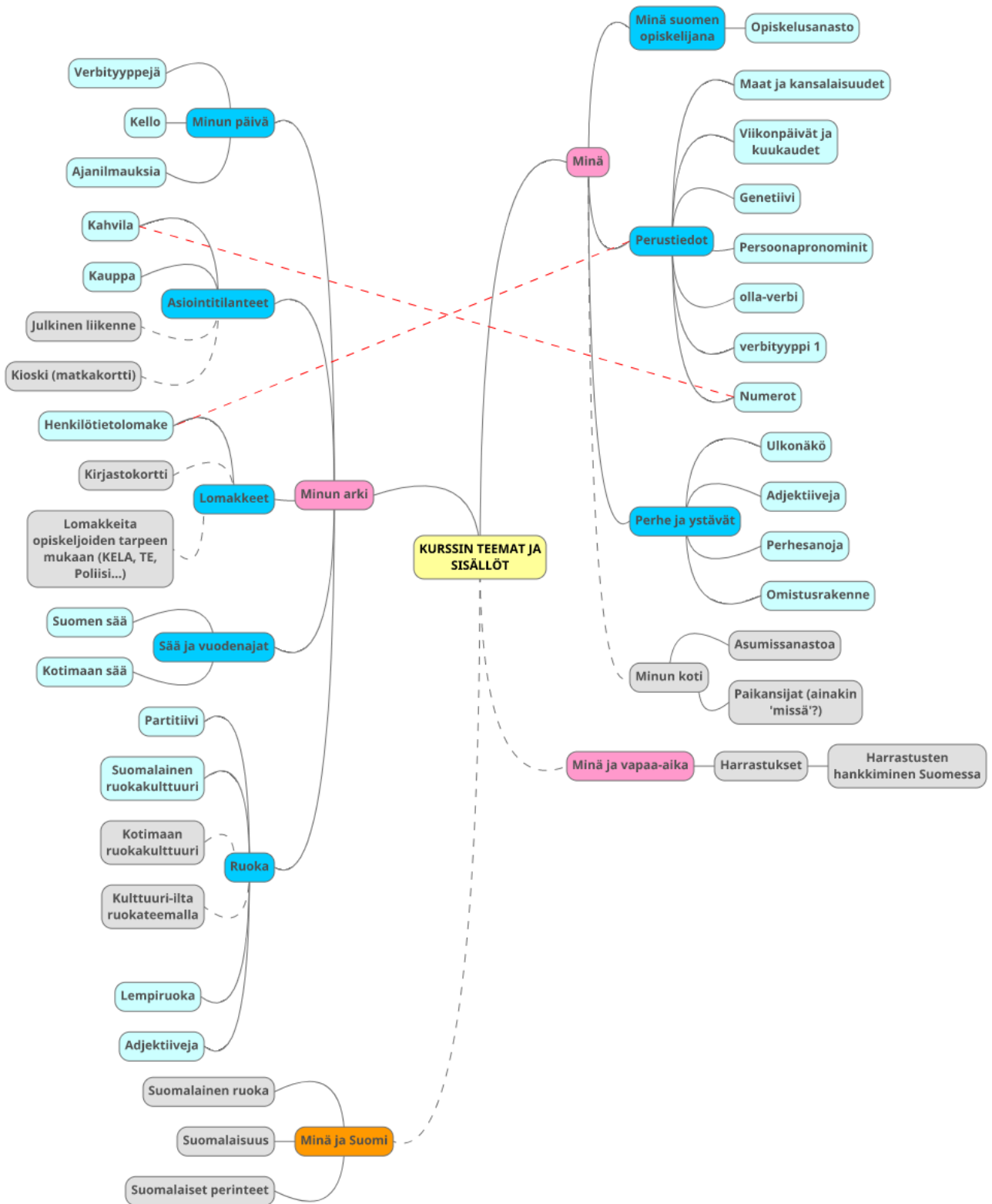
- **KURSSIN KUULUMISET.** Jokaisen viikon päätteeksi opettaja voi antaa opiskelijan mukaan pienen muistilapun kurssin kuulumisista puolisolalle annettavaksi (ks. liitteet). Lapusta puoliso näkee viikolla opiskellut asiat sekä esimerkkikysymyksiä (tai minikeskustelujen teemoja), joita opiskelijalta voi kysyä suomeksi opitun kertaamiseksi. Lapusta puoliso voi myös tarkistaa, muistaako opiskelija, mitä kaikkea kurssilla on opiskeltu.
- **PUHEPÄIVÄKIRJA.** Kurssin alkuvaiheen jälkeen – tai kurssin etenemisnopeuden mukaan – voidaan ottaa käyttöön puhepäiväkirja. Päiväkirjaan merkitään kaikki puhetilanteet – tai tärkeimmät, jos niitä on paljon –, joissa opiskelija on käyttänyt suomea. Puoliso toimii tilanteen todistajana ja allekirjoittaa päiväkirjamerkinnän. Aluksi on hyvä antaa vain pieni määrä päiviä täytettäväksi, jotta tehtävä motivoisi eikä tuntuisi liian suurelta palalta haukattavaksi.

Seuraava idea jäi kurssien aikana vain ajatuksen – ja rintanapin suunnittelun – asteelle, mutta on hauska ja toteutuskelpoinen:

- **OPETTELEN SUOMEA -RINTANAPPI.** Kirjastosta voi lainata rintanappikoneen ja askarrella sitten kurssilla opiskelijoiden kanssa yhdessä ”Opettelen suomea” -rintanapit. Ajatus tuli aikoinaan liikkeellä olevasta ”Puhu minulle suomea” -kampanjasta, jonka tarkoituksena oli ehkäistä suomalaisia vaihtamasta kieltä heti Englantiin viestiessään maahanmuuttajien kanssa. Rintanappi pieluksessa voi sekä motivoida opiskelijaa että antaa hänelle turvallisemman tunteen asiakaspalvelutilanteissa, kun puhekumppani tietää puhuvansa aloittelijan kanssa. Jos opiskelijat innostuvat ajatuksesta ja myös opettajalla on innostusta, tämä voisi olla tosi hauska ”motivaattori” suomen kielen käyttöön.

Kurssin teemat ja sisällöt

Tässä luvussa esitellään alkeiskurssi sisältöineen ja teemoineen. Rakenne on vain malli, jota opettaja voi muuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Syksyn 2016 pilottikurssilla ja kevään 2017 toisella kurssilla oppitunteja oli yhteensä 48 – kaksi kertaa viikossa kaksi 45 minuutin oppituntia – mikä kuitenkin osoittautui kovin vähäiseksi sekä vertaistapaamisten että opiskelijoiden oppimismotivaation kannalta. Moni olisi halunnut opiskella enemmän ja edetä nopeammin. Kurssin sopisikin kokoontua useammin (ks. Vinkkejä toteuttajataholle). Seuraavan kuvion kurssisisällöt riittävät mainiosti myös laajemmalla kurssilla.

Kuvio 1. Kurssin teemat ja sisällöt.

Kuviosta 1 näkee, millaisten teemojen ja sisältöjen ympärille kurssi rakentuu. Vaaleanpunaiset laatikot ovat pääteemoja, tummansiniset pääteemaan kuuluvia sisältöjä ja vaaleansiniset puolestaan sisältöjen vielä tarkempaa erittelyä. Harmaat laatikot katkoviivoineen ovat ideoita, joita kummallakaan

kurssilla ei ehditty toteuttaa. Laajemman kurssin toteutuessa opettaja voi siis halutessaan jatkaa kaa-
vion esittämällä tavalla. ”Minä ja Suomi” -niminen oranssi laatikko on kulttuuriteema, jonka sisältöjä
voi sitoa muihin sisältöihin. ”Minun arki”- ja ”Minä”-teemat limittyvät toistensa kanssa (punaiset kat-
koviivat ovat esimerkki päällekkäisyydestä), joten kannattaa poimia molemmista sisältöjä, joista ra-
kentaa kokonaisuuksia. Alla esimerkki pilottikurssin opiskelujärjestyksestä.

Kielenoppimisen alkuvaiheessa pyöritään oman itsen ympärillä, ja kahtena suurena teemana ovatkin
”minä” sekä ”minun arki”. Kurssi aloitetaan ”minä”-teemalla, jonka aikana opiskellaan perustietojen
kertomista itsestä (nimi, missä asuu, mitä kieltä puhuu, ikä, mistä kotoisin jne.), opiskelusanastoa,
perusajanilmauksia (viikonpäivät, kuukaudet, opettajan halutessa vuorokaudenajat) ja numeroita.
Kieliopin voi opiskella persoonapronominit (”Minä olen Eric.” ”Kuka sinä olet?” ”Hän on Maria.”),
olla-verbin, demonstratiivipronomineja (”Mikä tämä on?” ”Se on kirja.”), genetiivin käyttöä (”*Minun*
nimi on Eric.” ”*Hänen* nimi on Maria.”) sekä verbityypin 1 taivutusta ja kysymyksen muodostamista
(”Minä kirjoitan.” ”Minä luen.” ”Minä puhun suomea.” ”Kirjoitatko sinä?” ”Luetko sinä?” ”Oletko sinä
Eric?”). Astevaihtelua voi opiskelijaryhmän mukaan ottaa esille sekä nomineissa että verbityypissä 1.

HARJOITUSVINKKI. Tässä vaiheessa voidaan täyttää henkilötietolomake, kysymyksiä har-
joiteltaessa voidaan täyttää parin henkilötiedot, kirjastokorttilomakkeet voidaan myös
täyttää ja vaikka hakea porukalla kaikille kortit. Kurssilaisten ystäväkirja on hauska ja
ryhmäyttävä harjoitus, minkä lisäksi sen täyttäminen vaatii runsaasti toistoa! Numeroi-
den yhteydessä voi opiskella jo yksinkertaisia asiointifraaseja, esim. kahvila-asiointi. Jo-
kaisella oppitunnilla on hyvä pyrkiä teettämään opiskelijoilla jotain toiminnallista, esi-
merkiksi uusia sanoja on hyvä opiskella juoksusaneluna tai koko ryhmän haastattelu-
harjoituksena (ks. Materiaalivinkit).

Perustietojen jälkeen sekä SSP-kurssin idean mukaisesti seuraava luonnollinen teema on perhe ja
ystävät. Teeman yhteydessä opiskellaan perhesanastoa, ulkonäön kuvailua, perusadjektiiveja sekä
kysymyssanoja tarkemmin (*mikä? mitä? kuka? milloin? millainen? minkä näköinen? minkä maalai-
nen?*). Kieliopin puolelta opiskellaan omistusrakenne (”Minulla on koira.” ”Onko sinulla koira?”)
Opettaja voi tuoda mukaan lisää sanastoa tarpeen ja opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan. Omistus-
rakenne sopii arkisen ”tavarasanaston” harjoitteluun hyvin.

HARJOITUSVINKKI. Musiikkia käyttävälle opettajalle Robinin ”Erilaiset” toimii hauskana
adjektiivien kertausharjoituksena. Se sopii myös hyvin SSP-kurssin teemaan, kun opet-

taja avaa vähän sanomaa. Adjektiivisanaston laajentamiseen ks. puolison kanssa tehtävä ”Stereotyyppiset ihmiset” -harjoitus (ks. liitteet). Perustietojen kertomisen ja ihmisen kuvailua voi kerrata tekemällä pienet julisteet joko omasta perheestä (minä ja puoliso) tai vaikka mielikuvitushenkilöstä. Omistusrakennetta ja sanaston laajentamista voi harjoitella niin, että opiskelijat kaivavat laukuistaan esimerkiksi viisi esinettä ja kertovat, mitä heillä on mukana. Uudet sanat opetellaan yhdessä. Materiaalivinkkejä liitteissä.

Perheteeman jälkeen voi siirtyä omasta päivästä kertomiseen. Opiskelijat yleensä pitävät tästä teemasta, koska he saavat käyttöönsä paljon uusia verbejä. Sekä pilottikurssilla että seuraavalla kurssilla ehdimme opiskella verbityypin 1 lisäksi tyypit 2 ja 3, mutta laajemmalla kurssilla (ja opiskelijoiden etenemisestä riippuen) saattaisi ehtiä myös tyypit 4 ja 5. Päivästä kertomisen yhteydessä opiskellaan/kerrataan aikasanoja (viikonpäivät, kuukauden, vuorokaudenajat) ja opiskellaan kelloa (*Mitä kello on? Mihin aikaan?*).

HARJOITUSVINKKI. Verbejä – ja toki mitä tahansa – opiskeltaessa ei auta muu kuin toisto, toisto ja toisto. Kannattaa teettää paljon erilaisia harjoituksia, esimerkiksi verbikortteja (muistipelinä, taivuta verbi, tee lause tms.), lautapelejä (taivuta verbi, tee kysymys, tee lause tms.) ja kuvia (mitä hän tekee?). Hyvä harjoitus verbivaraston nopeaan kartuttamiseen on ”360 verbiä” (ks. Materiaalivinkit).

Seuraavaksi voikin siirtyä ruokateemaan (tai opettajan halutessa ja/tai opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan voi ottaa myös vapaa-aikateemaa). Ruoka on kuitenkin jokapäiväinen teema, joka myös kiinnostaa monia, minkä vuoksi sitä käytettiin tässä kohtaa. Se myös herättää keskustelua verrattaessa Suomen ja oman kotimaan ruokakulttuuria. Teeman yhteydessä opiskellaan tavallisinta (ja opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan erikoisempaankin) ruokasanastoa sekä ruokaa kuvailevia adjektiiveja esimerkiksi verrattaessa suomalaista ja oman kotimaan ruokaa. Ruokateeman yhteyteen sopii luonnollisesti kauppa-asiointi sekä kertaava kahvila-asiointi ja/tai ravintola-asiointi. Kauppalistatekstiviestin kirjoittamista puolisolalle voidaan myös harjoitella. Kieliopin saralla opiskellaan partitiivia ainesanojen, numeron sekä kielteisen omistusrakenteen yhteydessä (partitiivi on esiintynyt jo aiemmin, mutta nyt voidaan ottaa analyttisempi ote).

HARJOITUSVINKKI. Opiskelijat voivat esitellä ryhmälle lempiruokansa kotimaastaan (mitä se on, mitä siihen tarvitaan, millaista se on). Ruokateemaan sopisi hyvin kulttuuri-illan pitäminen opiskelijoiden ja heidän puolisoitensa kanssa. Pilottikurssilla ehdimme tähän

teemaan vasta kurssin lopussa, joten päivästä tuli päättäjaiset. Kurssilaisten kiinnostuksen mukaan yhden oppitunnin voisi muuttaa leipomistunniksi, jonka aikana opitaan leivontasanastoa toiminnallisesti Familian keittiössä (ks. Materiaalivinkkejä).

Sää ja vuodenaajat -teemaa myös käsiteltiin kurssilla, ja opettaja voi tarpeen mukaan miettiä, mihin väliin se sopisi. Pilottikurssilla sääsanastoa opiskeltiin aivan kurssin alussa vähän ja esimerkiksi lämpötiloja harjoiteltiin numeroiden yhteydessä. Vuodenaajat otettiin tarkempaan käsittelyyn verbityyppien opiskelun yhteydessä, kun opiskeltiin eri vuodenaikoihin liittyviä verbejä. Toisella kurssilla sen sijaan opiskeltiin sääsanoja vasta vähän myöhemmässä vaiheessa.

HARJOITUSVINKKI. Opiskelijat voivat sääsanaston yhteydessä pitää ”sää tiedotuksen” oman kotimaansa yhden päivän säästä. Harjoitusta varten opiskellaan ilmansuunnat. Kurssin alussa ja vähäisellä kielitaidolla hyvä harjoitus on miniposterin tekeminen oman kotimaan säästä eri vuodenaikoina. Harjoituksen voi teettää myös myöhemmin, jolloin opiskelijat voivat harjoitella verbejä kertomalla, mitä ihmiset yleensä heidän kotimaassaan tekevät eri vuodenaikoina.

Näitä teemoja ja sisältöjä pidemmälle ei kummallakaan kurssilla ehditty. Laajemmalla kurssilla lienee aikaa edetä pidemmälle, joten opettaja voi edetä kaavion mukaan esimerkiksi kotiteemaan tai vapaa-aikaan. Lisää asiointitilanteita, fraaseja ja pieniä tekstejä (tekstiviestit) on varmasti hyvä harjoitella. Asiointitilanteita voi muutenkin pitkin kurssia ottaa käsittelyyn opiskelijoiden arjen tarpeet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden. Kannattaa siis kysellä, millaisiin asiointitilanteisiin he usein joutuvat. Matkakortin lataaminen on esimerkiksi tilanne, johon joutuu toistuvasti.

HARJOITUSVINKKI. Asiointidialogin harjoittaminen aloitetaan yleensä valmiilla dialogilla, joka käydään läpi ja jota sitten luetaan parin kanssa. Hyviä jatko harjoituksia on dialogin täydentäminen (kotitehtävänä paperille, tunnilla esim. sanajuoksuna tai palapelinä), dialogin kirjoittaminen parin kanssa sekä dialogin harjoittaminen rooleittain ja monen opiskelijan kanssa (toistoa, toistoa, toistoa). Dialogeista voi opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan luoda myös draamatilanteet, jotka kuvataan kännykkäkameroilla ja katsotaan sitten yhdessä.

Ryhmänä suomalaisten puoliset ovat luonnollisesti hyvin heterogeeninen. Samassa ryhmässä voi olla korkeasti koulutettu kielikonkari ja vain omaa äidinkieltään puhuva, kielenopiskelussa aloittelija. Täl-

lainen ryhmä on haastava opettajalle – yksi tylsistyy tehtävät tehtyinä, kun toinen vasta yrittää ymmärtää mistä on kyse. Lisätehtäviä on siis hyvä varata työpöydälle. Vinkkejä materiaaleihin sekä toiminnallisiin harjoituksiin löytyy Materiaalivinkeistä.

Oppitunnin rakenne

Oppituntien olisi hyvä sisältää erilaisia elementtejä, jotta opiskelu olisi mahdollisimman mielekästä. Yksinäinen tehtävien parissa puurtaminen on tylsää, jos päivän kaikki oppitunnit koostuvat siitä. Näillä vinkeillä kurssia voi vetää myös ohjaaja, jolla ei ole opettajan koulutusta. Nämä ovat vain ohjeita, joita ohjaaja voi halutessaan hyödyntää, mikäli kokee tarvitsevänsä apua oppituntien suunnitteluun.

Jokainen opettaja päättää itse, mitä kielitaidon osa-aluetta kurssilla painotetaan. Usein jotakin osa-aluetta tulee tahtomattakin painotettua muiden kustannuksella. SSP-kurssilla painotettiin paljon suullista kielitaitoa: kurssilla puhuttiin todella paljon ja tietysti samalla myös kuunneltiin. Kirjoittaminen jäi joitakin kielioppiharjoituksia lukuun ottamatta kotitehtävien kontrolle, mikä kyllä toimi enimmäkseen hyvin sekä pilottikurssilla että kevään kurssilla. Molemmilla kursseilla tosin oli jokunen heikompi opiskelija, joka olisi tarvinnut enemmän henkilökohtaista kirjoituksen ohjausta – enimmäkseen sanojen oikeinkirjoitusta – oppitunneilla. Opettajan on siis hyvä miettiä oppituntien sisältöjä opiskelijaryhmän mukaan.

Tässä luvussa esitelty esimerkki oppitunnin rakenteesta on luonnollisesti suunniteltu kurssin silloista kohderyhmää ajatellen. Edellisillä tunneilla on harjoiteltu minulla on -rakennetta, värejä ja ulkonäön kuvaamista perusadjektiiveineen.

- **ALOITUS JA KERTAUS.** Aloitetaan tunti kertaamalla edellisellä kerralla harjoiteltua ulkonäön kuvaamista. Opettaja antaa opiskelijoille lappuja, joista toisissa on ihmisten kuvia ja toisissa kuvauksia ulkonäöstä. Opiskelijoiden täytyy yhdistää oikea kuvaus oikeaan ihmiseen. Opettaja näkee, miten opiskelijat muistavat ulkonäön kuvailemiseen liittyvää sanastoa, ja samalla opiskelijat virittyvät teemaan ja palauttavat edellisen tunnin asioita mieliinsä. Lopuksi harjoitus käydään yhdessä läpi.

Päivän oppitunti on hyvä aloittaa kertaamalla sen teeman asioita, joista jatketaan seuraavaksi. Kertauksen voi tehdä esimerkiksi parin kanssa tai pienessä ryhmässä, ja se myös aktivoi opiskelijoita puhumaan heti tunnin alussa. Kertauksena voi toimia esimerkiksi

muistipeli viime kerran sanoista, kysymyslaput harjoitelluista kysymyksistä tai palapeli, jossa pitää yhdistää kysymys ja vastaus (helpompi kuin edellinen).

- **KOTITEHTÄVÄN TARKISTUS.** Sitten tarkistetaan teemaan liittyvä kotitehtävä (minä olen vai minulla on?) esimerkiksi niin, että opettaja kysyy kaikilta vuorotellen. Seuraavaksi tarkistetaan toinen tehtävä (kuvaile kuvan henkilöitä) niin, että opiskelijat kirjoittavat taululle. Kaikki kirjoittavat yhden kuvaavan lauseen jokaisesta tehtävän henkilöstä.

Opiskelijoita on hyvä osallistaa myös kotitehtävien tarkistuksessa, toki harkinnan ja tarpeen mukaan. Kaikkia kotitehtäviä ei ole aina tarpeen käydä läpi yhdessä perusteellisesti.

- **ONKO SINULLA...?** Tähän mennessä on harjoiteltu minulla on -rakennetta kaikissa persoonissa, ja tämän tunnin teemana on harjoitella kysymistä. Opettaja esittelee kysymysrakenteen – voi haastaa myös opiskelijoita miettimään, koska kysymyslausetta on harjoiteltu jo verbien kanssa – muutamain esimerkein, jotka kirjoitetaan ja toistetaan yhdessä. Esimerkkejä kirjoittaessa taululle opettaja kyselee samalla opiskelijoilta (”Eric, onko sinulla puhelin?”). Samalla harjoitellaan vastaaminen: ”Joo on / minulla on / mulla on” ja ”Ei ole / minulla ei ole / mulla ei ole”. Mallin antamisen jälkeen opiskelijat tekevät pari itsenäistä mekaanista harjoitusta (nopeille on hyvä varata ekstrapaa). Ainakin yksi harjoitus, jonka kaikki ovat ehtineet tehdä, on hyvä katsoa läpi tarpeen vaatiessa.

Uutta asiaa kannattaa harjoitella ensin mekaanisesti ennen suullisia harjoituksia. Opettaja seuraa opiskelijoiden edistymistä. Mekaanisiin tehtäviin ei kuitenkaan kannata käyttää loputtomasti aikaa. Kun ryhmän hitain on ehtinyt tehdä ensimmäisen tehtävän ja jos muut ovat kovasti edellä, lienee hyvä aika siirtyä seuraavaan vaiheeseen.

Seuraavaksi opiskelijat harjoittelevat kysymysrakennetta pareittain perustarvikesanastolla: ”Onko sinulla mukana lompakko?” ”Onko sinulla mukana matkakortti?” (*Suomen mestari 1* tai *Suomi sujuvaksi 1*). Sanoja on harjoiteltu jo edellisellä kerralla, kun kaikki ovat esitelleet kolme omassa laukussaan olevaa asiaa, joten harjoitus toimii myös sanaston kertauksena. Kun kysymykset on kysytty parilta, nousevat kaikki ylös ja kysyvät kaikilta opiskelijoilta yhden tai kaksi kysymystä (SSP-kurssin ryhmä on pieni, joten kaksi kysymystä lienee parempi).

- **ONKO HÄNELÄ...? + ULKONÄKÖ.** Seuraavaksi harjoitellaan opittua kysymystä ja yhdistetään se ulkonäön kuvaamiseen Arvaa kuka? -pelin kaltaisella harjoituksella. Kaikki opiskelijat

saavat laminoidun paperin, jossa on miesten ja naisten kasvoja sekä nimiä. Opettaja selittää pelin idean (opiskelijoiden tulee selvittää kysymällä, ketä pari ajattelee: ”Onko hänellä vaalea tukka? Onko hän nainen?”) ja opiskelijat jaetaan pareihin.

Opettajan on hyvä avata harjoitus aikaa säästelemättä, jotta kaikki varmasti ymmärtävät idean. Opettaja voi ensin piirtää taululle dialogin (tai näyttää diaesityksellä) ja itse sitten valita yhden hahmon, jolloin opiskelijat voivat arvata, ketä hän ajattelee. Myös ”onko hänellä?”- ja ”onko hän?” -kysymysten ero on hyvä kerrata. Kysymysmuoto voi hämätä joitakin opiskelijoita, vaikka eroa olisikin vastikään harjoiteltu.

- **KUUNTELUHARJOITUS.** Tunnin loppuun ulkonäköteemaa voi kerrata kuunteluharjoituksella (esimerkiksi *Suomen mestari 1 äänitteet* tai *Askelia aktiivisuuteen 2*, ks. Materiaalivinkit).
- **KOTITEHTÄVIEN ANTAMINEN.** Opiskelijat saavat kotitehtäväksi kirjoittaa ulkonäkökuvauksen itsestään ja puolisoistaan, kysymysmuotoisen omistuselämyksen kirjoittamista (muuta lauseet kysymyksiksi + kirjoita kysymys vastauksen perusteella) sekä vaatesanastoon tutustumista (moniste).

Kaksi 45 minuutin pätkää menevät nopeasti, ja ryhmästä riippuen kuunteluharjoitusta ei välttämättä edes ehtisi ottaa kuin vasta seuraavalla kerralla. Tällä oppitunnilla oli paljon puhumista ja kuuntelua, mutta myös vähän lukemista ja kirjoittamista. Erityyppiset harjoitukset (kirjoittaminen, puhuminen, liikkuminen, pelin pelaaminen) parhaimmillaan pitivät opiskelijat virkeinä. Ja tämä oppitunti oli myös hauska!

Materiaalivinkit

Pilottikurssilla ja kevään kurssilla ei käytetty oppikirjaa, sen sijaan hyödynnettiin saatavilla olevia materiaaleja sekä opettajan omia materiaaleja. Mikäli tulevilla kursseilla haluttaisiin ottaa käyttöön opiskelijan itse kustantama kirja, *Suomen mestari 1* sekä *Oma Suomi 1* olisivat molemmat ihan hyviä valintoja (*Oma Suomi 1* tosin sopii paremmin kokeneille kieltenopiskelijoille kuin vasta-alkajille). Oheen on koottu lista verkon tarjoamista mahdollisuuksista, kirjavinkkejä sekä muunneltavissa olevia toiminnallisia harjoitusvinkkejä.

Linkit

- *Moninetin Opiskele suomea -materiaali* <https://moninet.rovala.fi/opiskele-suomea/>
Soveltuu sekä itseopiskeluun että luokkakäyttöön. Tekstejä voi hyvin käyttää kurssin perusteksteinä ("kappaleina"), joiden kautta lähdetään opiskelemaan uusia asioita. Tekstit on myös äänitetty. Sanasto on saatavilla neljällä kielellä, kieliopista ja sanastosta on saatavilla tulostettavat PDF-tiedostot ja netissä on tehtäviä, joita opiskelijat voivat tehdä vaikka lisäharjoituksina kotona.
- *Askelia aktiivisuuteen 2* <http://turunkristillinenopisto.fi/opisto/hankkeet/askelia-aktiivisuuteen-2> Kuunteluharjoituksia, myös alkeistasolle.
- *From Start to Finnish -opettajan opas*
Opas löytyy Finnlecturan sivuilta (vaatii kirjautumisen). Paljon kalvopohjia ja harjoituksia.
- *Käytännön suomea* <http://helao.fi/kats/>
Ilmainen oppimateriaali lähtee alkeista ja etenee oppikirjamaisesti kappaleittain eteenpäin. Tekstien teemat eivät ehkä täysin kohtaa SSP-kurssin opiskelijoiden elämän kanssa, mutta jos sen unohtaa, on materiaali teksteineen hyvin käyttökelpoinen – varsinkin jos ryhmässä on paljon opiskelijoita, joilla ei ole kokemusta kielten opiskelusta.
- *Moninetin Verso-hanke* <https://moninet.rovala.fi/toimintaa-ja-tietoa/verso-hankkeen-materiaali/> Kotoutumishankkeen materiaaleja. Erityisesti puheharjoituksia sisältävä "Keskusteluklubi" on mainio materiaali.
- *Oikeesti aikuisten 1* http://turunkristillinenopisto.fi/application/files/2314/5372/5297/oikeesti_aikuisten_1_osa1.pdf Tekstejä ja harjoituksia. Kielenopiskelun alkuvaiheeseen soveltuvat esimerkiksi sanelut, aikasanaharjoitukset ja -teksti.
- *Suomen mestari 1 -opettajan opas*

Opas löytyy Finnlecturan sivuilta (vaatii kirjautumisen). Paljon kalvopohjia ja hyviä harjoituksia. Perusverbikortit ovat hyvät.

- *Suomen mestari 1 -äänitteet* <http://suomenmestari.fi/aanitteet/suomen-mestari-1/>
- *Turun kristillisen opiston materiaalipankki* <http://turunkristillinenopisto.fi/opisto/hankkeet/materiaalipankki> Em. lisäksi muita materiaaleja, mm. sanastoharjoituksia, rakenneharjoituksia, dialogeja ym.

Kirjat

- *Opettajan aarrearkku* (Asikainen, Katja 2016) Paljon sanastoharjoituksia. Käyttäminen vaatii Kopioston valokopiointiluvan.
- *Opettajan ideareppu – kommunikatiivisia harjoituksia suomen tunnille* (Rinne, Päivi & Tempakka, Tiia 2009) Paljon ideoita ja harjoituksia eri tasoille. Pääpaino kommunikatiivisuudessa.
- *Opettajan puhepaketti* (Asikainen, Katja 2013) Paljon erilaisia puheharjoituksia, sekä yksilö-, pari- että ryhmätehtäviä. Käyttäminen vaatii Kopioston valokopiointiluvan.

Toiminnallisia harjoituksia

Toiminnalliset harjoitukset virkistävät oppituntia ja hyödyntävät eri aisteja ja erilaisia oppimistapoja, minkä vuoksi ne sopivat monille opiskelijoille. Haasteena voi olla toiminnallisuuden perusteleminen opiskelijalle, jolla on vahva näkemys ”perinteisestä kielenopiskelusta”.

- **JONOON JÄRJESTÄYTYMINEN.** Peruskysymyksiä harjoiteltaessa paljon toistoa saa käyttämällä tätä harjoitusta. Opiskelijoiden pitää järjestäytyä jonoon tehtävänannon perusteella, esim. ikä, etunimen alkukirjan, syntymäkuukausi, syntymäpäivä, pituus... Harjoitettava kysymys täytyy kysyä useammalta, että löytää oikean paikan.
- **RYHMÄHAASTattelut.** Parin kanssa harjoiteltuja kysymyksiä on hyvä harjoitella koko ryhmän kanssa. Opiskelijat sekä oppivat kuulemaan toistensa suomea että tutustuvat toisiinsa paremmin. Ryhmähaastattelun voi toteuttaa joko niin, että opiskelijat kysyvät kailta yhden kysymyksen listasta (kertausharjoitus) tai niin, että he kysyvät muutamalta

opiskelijalta pari-kolme kysymystä ja kirjaavat vastaukset ylös (enemmän alkuvaiheen harjoitus).

- **SANALAPUT.** Sanalapuilla voi esimerkiksi herättää keskustelua, taivuttaa verbejä, muodostaa lauseita tai pelata sanaselityspeliä. SSP-kurssilla niitä käytettiin luokkahuonesanaston kertaamiseen ("Lue sana ja näytä parille, mitä se tarkoittaa.") sekä kysymysten kertaamiseen parin kanssa ("Opiskelijat vuorotellen nostavat lapun ja kysyvät kysymyksen parilta.") tai ryhmässä kertauksena ("Kaikilla on eri kysymys, ja opiskelijat kulkevat luokassa kysyen toisiltaan lappujensa kysymyksiä. Jokaisen kysymyksen jälkeen he vaihtavat lappuja.") Sanalappuja voi muokata vaikka mihin käyttöön!
- **JUOKSUSANELU.** Tätä harjoitusta voi käyttää esimerkiksi samanaikaisesti sekä saneluna että edellisen tunnin kertauksena. Opiskelijat jaetaan kolmen tai neljän hengen ryhmiin. Yksi on sihteeri ja muut juoksijoita. Opettaja kiinnittää luokan ulkopuolelle A3-kokoisia papereja (niin monta kuin on ryhmiä), joihin on kirjoitettu lauseita opiskelijoiden kielitaidon mukaan. Juoksijat käyvät vuorotellen luokan ulkopuolella katsomassa lauseen kerrallaan. Heidän täytyy käydä katsomassa sama lause niin monta kertaa että sihteeri kirjoittaa sen oikein. Kännykkää tai muistiinpanovälineitä ei saa käyttää. Harjoituksen lopuksi ryhmät voivat tarkistaa toistensa paperit. (Lampinen & Koivisto 2013, 18-19.)
- **SANAJUOKSU.** Edellisestä harjoituksesta muokattu versio sanaston kertaukseen ja/tai uuden sanaston esittelyyn. Tässä harjoituksessa lauseet korvataan harjoiteltavilla sanoilla, esim. opiskelusanat, perhesanat, ruoka jne. Juoksijoiden tehtävänä on käydä katsomassa sana kerrallaan luokan ulkopuolelta – niin monta kertaa, että sihteeri kirjoittaa ne oikein. Harjoituksen voi lopuksi käydä läpi niin, että opettaja näyttää kuvaa ja kysyy sana kerrallaan "Mikä tämä on?". Samalla opettaja kirjoittaa sanat ja opiskelijat tarkistavat omat paperinsa.
- **SANAHAASTATTELU.** Edellisen harjoituksen tapaan virittely uuteen sanastoon (sekä demonstratiivipronominien harjoitteluun). Opiskeltavat sanat voidaan ensin lukea yhdessä, jotta opiskelijat saavat oikean ääntämykseen. Sitten jokainen opiskelija saa sanastomonisteen, jossa on kuvat ilman sanoja, sekä yhden kuvan, jossa lukee myös itse sana. Kaikki opiskelijat siis tietävät yhden sanan, ja heidän täytyy opettaa oma sanansa muille kävelemällä luokassa ja esittelemällä oma sanansa ("Tämä on kirja."). Samalla kaikki täydentävät oppimiaan sanoja sanastomonisteeseen. Harjoitus voidaan lopuksi käydä läpi edellisen tapaan (ks. sanajuoksu).

- **360 VERBIÄ.** Tämän harjoituksen avulla opetellaan verbejä intensiivisesti lyhyessä ajassa – ääntämistä, positiivista ja negatiivista taivutusta sekä kysymistä. Opiskelijat ottavat kontaktia toisiinsa ja toiston avulla oppivat kertomaan omasta arjestaan jo paljon. Ensin opettaja kokoaa korttikokoelman opiskeltavista verbeistä. Lampinen ja Koivisto (2013, 12-13) ohjeistavat harjoituksen seuraavasti:

”Opettaja näyttää verbikortin opiskelijoille. Toistaa sanan kolmesti ja opiskelijat kuuntelevat. Sitten opiskelijat toistavat sanan kolmesti. Suomen kielessä voidaan käyttää perusmuotoa tai esimerkiksi minä-muotoa. Opiskelijat saavat käteensä kuvakortin ja kiertävät toistensa luona kysymässä ”Mitä sinä teet?”, johon toinen vastaa esim. ”Minä syön”.

Lopuksi voidaan pitää kilpailu sanaston muistamisesta. Kortit laitetaan pöydälle kuvapuoli ylöspäin, pöydän molemmille puolille tulee yksi opiskelija. Opettaja sanoo verbin ja opiskelijoiden on mahdollisimman nopeasti läpsäistävä kätensä ko. kuvan päälle.

Toinen, suomen kieleen muokattu variantti puheosasta: Toistetaan verbiä minä-muodossa ja opetellaan sinä-muotoinen kysymys. Edellyttää, että opiskelijat osaavat myös negatiivisen minä-muodon. Kun kaikki 17 verbiä on käyty, jokainen opiskelija saa yhden kuvan. Opiskelijat nousevat ylös ja alkavat puhua toistensa kanssa tehden yksinkertaisen verbikysymyksen, siihen negatiivisen vastauksen ja vielä positiivisen lauseen. Esimerkiksi: Opiskelijalla on kuva verbistä syödä. Hän näyttää kuvaa toiselle opiskelijalle ja kysyy, ”Syötkö sinä?”. Toinen nostaa oman kuvansa (esim. juoda), näyttää sen ja sanoo ”Ei, minä en syö. Minä juon.” Opiskelijat vaihtavat kuvia päikseen ja siirtyvät uusien opiskelijoiden luokse. Opettaja kiertää mukana oman kuvan kanssa, jolloin hän voi samalla tarkkailla jokaista opiskelijaa, koska voi käydä saman dialogin jokaisen kanssa erikseen.”

- **PELIT.** Erilaiset pelit piristävät oppituntia ja voivat motivoida ”perinteiseen kielenopiskeluun” kyllästyneitä ja/tai tottumattomia opiskelijoita. Pelejä voi käyttää sekä uusien asioiden harjoitteluun että kertaamiseen. Tavallisia ja SSP-kurssilla käytettyjä pelejä ovat esimerkiksi verbintaivutuspelit (kuvakortit tai pelilauta, jossa verbin kuvia), pantomiimi, muistipelit, hirsipuu sanoilla tai lauseilla teeman ja opiskelijoiden kielitaidon mukaan, sananmuodostuspeli kirjainkorteilla (Sanaseikkailu) ja sanaselityspeli (vasta kurssin loppupuolella ruokasanoilla).
- **DRAAMA JA DUBBAUS.** Jos opiskelijat ovat innokkaita näyttelijöitä, voi joistakin asiointitilanteista rakentaa kunnan draamatilanteet, jotka myös kuvataan kännykkäkameroilla ja sitten

katsotaan yhdessä. Draaman sijaan opiskelijat voivat dubata videoita, jolloin heidän äänensä nauhoitetaan alkuperäisen videon päälle. Esimerkiksi EDPuzzle on tähän hyvä väline ja Ylen Neiti Etiketti -videot hyviä dubattavia. Dubbaus – ja varsinkin tuotosten katsominen yhdessä – on opiskelijoiden mielestä poikkeuksetta ollut aina hultatonta! Toki sekä draamaan että varsinkin dubbaukseen menee paljon aikaa, mutta laajemmalla kurssilla voisi olla hauska pitää tällainen teemapäivä.

- **SUOMEA LEIPOMALLA.** Tämäkin harjoitus vaatii itselleen kenties kolme peräkkäistä oppituntia. Leipoa voi tietenkin mitä tahansa, vaikkapa korvapuusteja tai joulun alla joulutorttujen. Leipomiskertaan voi valmistautua opiskelemalla leivontasanastoa, reseptin ja varaamalla Familian keittiön ryhmän käyttöön. Leipomisen voi toteuttaa haluamallaan tavalla tai vain rentona yhdessäolona, mutta sen voi myös valjastaa oppimistilanteeksi. Opiskelijat voivat vaikkapa pareittain tehdä kokkiohjelmatyylisiin leivontavideoihin, jossa selostavat, mitä tekevät. Samalla leivontavälineet ja resepti tulevat käyttöön käytännössä! Tunnilla pitää tietenkin ensin kuiva- harjoitella repliikkejä ennen varsinaista leipomista ja kuvaamista.

Itseopiskelumateriaaleja opiskelijoille

Opiskelijoille voi antaa vinkkejä itseopiskeluun joko teemoittain aina oppituntien jälkeen tai vaikka jakaa linkkilistan sähköpostitse kaikille. Osa materiaaleista vaatinee kuitenkin opettajan ohjausta. Jos opiskelijoilla on kannettavat tietokoneet, he voisivat tuoda ne kurssille ja yhden oppitunnin voisi käyttää itseopiskelumateriaaleihin tutustumiseen.

Ryhmälle voi tehdä myös oman Facebook-ryhmän, jossa opettaja voi jakaa kotitehtävät ja lisämateriaalia. Pilottikurssilla testattiin ilmaista Moodle-alustaa, mutta se osoittautui liian hankalaksi käyttää, kun opiskelijoiden piti erikseen rekisteröityä, vaihtaa salasanat ja muistaa sitten vielä käydä Moodlella. Facebookissa opiskelijat käyvät muutenkin ja saivat samalla ilmoitukset ryhmään lisätyistä elementeistä.

Verkosta löytyy paljon harjoituksia, tekstejä ym. itseopiskeluun sopivaa materiaalia. Ohessa lista SSP-kurssin tasolle sopivista materiaaleista aakkosjärjestyksessä:

- **Instagram** Jos osa opiskelijoista on innokkaita Instagramin käyttäjiä, voi heitä vinkata seuraamaan suomen oppimiseen tarkoitettuja kanavia. Hakusanalla 'Finnish' tai 'suomi' löytyy jo monia.

- **Koti Suomessa** www.kotisuomessa.fi Paljon harjoituksia, videoita ja keskusteluja erilaisista teemoista.
- **LyricsTraining** <https://lyricstraining.com/fi/> Hyvää kuunteluharjoitusta musiikin ystäville. Opiskelija voi valita kappaleen ja vaikeustason, ja hänen täytyy kirjoittaa puuttuvat sanat kuulemansa perusteella.
- **Moninetin Opiskele suomea -materiaali** <https://moninet.rovala.fi/opiskele-suomea/> Jos tätä materiaalia ei käytetä kurssilla, sopii se erinomaisesti myös itseopiskeluun.
- **Mun Suomi** <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/05/26/mun-suomi-jotta-ymmartaisit-suomea-paremmiin> Kieltä ja kulttuuria sekä suomeksi että englanniksi.
- **Puhutaan suomea** -lehti <https://www.puhutaan-suomea.net/> Eritasoisia tekstejä ja tietoa Suomesta ja suomen kielestä myös englanniksi.
- **Quizlet** www.quizlet.com Opiskele sanoja pelaamalla. Sivulla on valmiita sanastoja, mutta sekä opettaja että opiskelijat voivat tehdä omia sanastoja.
- **Random Finnish Lesson** <http://randomfinnishlesson.blogspot.fi/> Suomen opettajan selityksiä suomen kielen kiemuroista englanniksi.
- **Selkosanommat** <http://selkosanommat.fi/> Uutisia, tekstejä ja harjoituksia. Erityisesti uutiset kuvilla sopivat kurssin tasolle.
- **Suomea ole hyvä!** <http://www04.edu.fi/suomeaolehyva/> Kielioppia ja harjoituksia.
- **Suomee!** Puhekielen alkeiskurssi <http://extreme-finnish.teachable.com/>
- **Suomen perunat** <http://salpro.salpaus.fi/hotpotatoes/> Paljon kielioppiharjoituksia (ks. Perusopinnot 3).
- **Yle Tosi helpot selkouutiset** https://yle.fi/uutiset/osasto/selkouutiset/tosi_helppoja_selkouutisia/7497023
- **Yle Areena** <http://areena.yle.fi/tv> Suomalaisia tv-sarjoja. Kielitaidon kehittymisen alkuvaiheessa erityisesti lastenohjelmat ovat kieleltään hyvää katsottavaa opiskelijalle.

Lähteet

ASIKAINEN, KATJA 2010: *Opettajan aarrearkku*. Finn Lectura.

ASIKAINEN, KATJA 2013: *Opettajan puhepaketti*. Finn Lectura.

GEHRING, SONJA & HEINZMANN, SANNA 2012: *Suomen mestari 1. Suomen kielen oppikirja aikuisille*. Finn Lectura.

LAMPINEN, MARI & KOIVISTO, SANNA 2013: *Työkaluja S2-opetukseen*. Koulutuskeskus Salpaus.

<http://salpro.salpaus.fi/vema/Tetl-metodilehtinen.pdf> Viitattu 6.7.2017.

KANERVA-MBENGUE, TEIJA 2016: *Suomen kielen ja vertaistuen merkitys maahan muuttaneille puolisoille: Familia ry:n "Suomea suomalaisten puolisoille"-pilottikurssin käynnistäminen*. Opinnäytetyö, Humanistinen ammattikorkeakoulu.

RINNE, PÄIVÄ & TEMPAKKA, TIIA 2009: *Opettajan ideareppu – kommunikatiivisia harjoituksia suomen tunnille*. Finn Lectura.

SUTELA, HANNA & LARJA, LIISA 2014: *Maahanmuuton syyt. Yli puolet Suomen ulkomaalaistaustaisista muuttanut maahan perhesyistä*. Teoksessa Tarja Nieminen, Hanna Sutela & Ulla Hannula (toim.) *Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014 -tutkimusraportti*. UTH-tutkimus. Helsinki: Tilastokeskus, 15–26.

TAPANINEN, TERHI & KUPARINEN, KRISTIINA 2016: *Oma suomi 1. Suomea aikuisille*. Kustannusosakeyhtiö Otava.

Liitteet

Liite 1. Muistilappu suomalaiselle puolisolle.

Kurssikuulumiset

Tällä viikolla olemme opiskelleet:

Opiskelijan kanssa voi kerrata kotona seuraavalla tavalla:

Stereotyyppiset ihmiset

Mitä sinä ajattelet? Juttele sinun puolison kanssa ja tehkää tehtävä yhdessä.

Millainen on stereotyyppinen suomalainen? Millainen sinun puoliso on? Käytä adjektiiveja. Katso sanakirjasta uusia adjektiiveja.

Millainen on stereotyyppinen ihminen sinun kotimaasta? Käytä adjektiiveja. Millainen sinä olet? Katso sanakirjasta uusia adjektiiveja.

Liite 3. Opettelen suomea -rintanappikuva.

Kuva sopii 58 mm kokoiseen rintanappiaihioon. Kaupunkiverstaasta (esim. Kirjasto 10) voi lainata rintanappikoneita. Kuvan on suunnitellut ja tehnyt Nikolas Kapali.

Liite 4. Puhepäiväkirja.

Päiväkirjan voi tulostaa pieneksi vihkoseksi. Päiviä voi tulostaa lisää tarpeen mukaan, mutta alkuun kannattaa antaa vain pieni määrä tavoitteeksi.

Puhe- päiväkirja

Kuva: Pixabay

On tärkeää aktivoida kieltä joka päivä!

Käytä suomea joka päivä edes vähän. Se voi olla pieni keskustelu puolison kanssa tai kahvin tilaaminen kahvilassa.

Kirjoita päiväkirjaan missä ja mitä puhuit. Sinun puoliso voi auttaa sinua päiväkirjan kirjoittamisessa. Kun olet valmis, pyydä sinun puolisoilta allekirjoitus (jos hän oli mukana, kun puhuit suomea).

Päivä: _____

<p>Missä?</p> <p>Kotona, kirjastossa, ravintolassa...</p>	
<p>Mitä?</p> <p>Kenen kanssa puhut? Mitä puhut?</p>	
<p>Mitä muuta?</p> <p>Opitko uusia sanoja? Oliko hauskaa? Menikö hyvin, kun puhuit ravintolassa?</p>	

Sinun puolison allekirjoitus: _____

Päivä: _____

Missä? Kotona, kirjastossa, ravintolassa...	
Mitä? Kenen kanssa puhut? Mitä puhut?	
Mitä muuta? Opitko uusia sanoja? Oliko hauskaa? Menikö hyvin, kun puhuit ravintolassa?	

Sinun puolison allekirjoitus: _____

Päivä: _____

Missä? Kotona, kirjastossa, ravintolassa...	
Mitä? Kenen kanssa puhut? Mitä puhut?	
Mitä muuta? Opitko uusia sanoja? Oliko hauskaa? Menikö hyvin, kun puhuit ravintolassa?	

Sinun puolison allekirjoitus: _____

Liite 5. Pohdintatehtävä yhteistapaamiseen.

Opiskelijat ja puolisot kirjoittavat omissa ryhmissään vastauksia kysymyksiin. Vaihtoehtoisesti puolisot voivat omassa tapaamisessaan miettiä kysymyksiä.

Mistä sinä pidät Suomessa?

What do you like about Finland?

Mikä on hyvää suomalaisissa ihmisissä?

What is good about Finnish people?

Koitko kulttuurishokkia, kun muutit Suomeen?

Did you have a cultural shock when you moved to Finland?

Mikä Suomessa on
ärsyttävää/ikävää/masentavaa/huonoa...?
*What is annoying/unpleasant/depressing/bad...
about Finland?*

Mikä on
ärsyttävää/ikävää/masentavaa/huonoa...
suomalaisissa ihmisissä?
*What is annoying/unpleasant/depressing/bad...
about Finnish people?*

Mitä ikävöit sinun kotimaasta?

What do you miss about your home country?

Mikä auttaa, kun sinulla on koti-ikävä?

What helps you when you feel homesick?

Missä näet itsesi vuoden päästä?

Where do you see yourself after one year?

Mistä puolisosi pitää Suomessa? Entä suomalaisissa ihmisissä?

Kokiko hän jonkinlaista kulttuurishokkia?

Mistä hän ei pidä Suomessa? Entä suomalaisissa ihmisissä?

Oletko kokenut, että puolisosi tarvitsisi jonkinlaista tukea kotoutumiseen? Millaista?

Miten olet voinut / voit itse edesauttaa kotoutumista? Mikä siinä on vaikeaa ja mikä helppoa?

Tervehtiminen Suomessa

Kenelle voit sanoa ”miten menee”? Missä sanot ”terve” ja missä ”päivää”?
Kysy sinun puolisoilta, mitä hän sanoo seuraavissa tilanteissa. Vertaile tervehdyskäytäntöjä omaan kotimaahasi.

1. Tapaat ystävän kahvilassa.

- a) Moi!
- b) Päivää!
- c) Hei!
- d) Muu, mikä? _____

2. Menet poliisilaitoksen infoon.

- a) Hei!
- b) Päivää!
- c) Terve!
- d) Muu, mikä? _____

3. Sinun puolison vanhemmat saapuvat kylään.

- a) Mitä kuuluu?
- b) Miten menee?
- c) Mitäs te?
- d) Muu, mikä? _____

4. Menet työhaastatteluun.

- a) Hei!
- b) Päivää!
- c) Terve!
- d) Muu, mikä? _____

5. Ketä halaat tavattaessa?

- a) ystävää
- b) tuttavaa
- c) perheenjäsentä
- d) en ketään
- e) kaikkia

6. Annatko tavatessa poskisuudelmia?

- a) kyllä, kenelle? _____
- b) en